

1η Ημερίδα του Ινστιτούτου Ψυχοσωματικής Αθήνας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Η ψυχοσωματική προσέγγιση του βρέφους, του παιδιού και του εφήβου έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης της Ψυχοσωματικής Σχολής του Παρισιού από πολλά χρόνια. Μέσα από τις κλινικές και θεωρητικές εργασίες των L. Kreisler, M. Fain, M. Soulé, G. Szwec, D. Donabedian και πολλών άλλων η σύνδεση των σωματικών βιωμάτων με την ψυχοποιητική διαδικασία του «εν τω γεννάσθε» υποκειμένου απέκτησε προνομιούχο θέση στην ψυχοσωματική. Άλλωστε, δεν θα μπορούσε να ήταν και αλλιώς, εφόσον η ψυχοσωματική ακολουθεί τα βασικά μονοπάτια της ψυχανάλυσης και πρόκειται για τη ψυχοσωματική μέσα στη ψυχανάλυση.

Η φροϋδική ψυχανάλυση είναι η ανάλυση του ασυνείδητου, των διαδρομών και των περιπετειών της παιδικής ψυχοσεξουαλικότητας. Σύμφωνα με πολλούς συγγραφείς ήδη από την ενδομήτριο ζωή, αλλά οπωσδήποτε από την βρεφική έως την ενήλικη ζωή τα ποικίλα σωματικά ερεθίσματα, από το σώμα μας και στη συνάντηση με το σώμα του άλλου, λειτουργούν ως πηγές και αγκυροβόλια για τη δημιουργία της ψυχικής ζωής και οργάνωσης. Σε ειδικές χρονικές περιόδους, κάθε νέο σωματικό βίωμα αποτελεί ένα νέο σημείο καθήλωσης και σκαλοπάτι ψυχικής εργασίας για την σωματοψυχική εξέλιξη του υποκειμένου.

Σε αυτή τη ψυχοσωματική διαμόρφωση είναι καθοριστική η ψυχική λειτουργία και πράξη του μητρικού αντικειμένου για την εγγραφή θετικών και αρνητικών εμπειριών. Όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις πρόκειται για την εγγραφή των πρώιμων τραυματικών βιωμάτων.

Το πρώιμο τραύμα, ως αποτέλεσμα της αποεπενδύουσας ενόρμησης του θανάτου συνιστά σοβαρό εμπόδιο στη λιβιδινική επένδυση και κατ' επέκταση στη ψυχικοποίηση. Η αποψυχικοποίηση τμημάτων του σώματος οδηγεί σε μίαν ιδιαίτερη έκφραση του υποκειμένου μέσα από τις σωματικές αισθήσεις και τη συμπεριφορά. Τα τραυματικά εμπόδια της ψυχικής λειτουργικότητας είναι κατά κάποιον τρόπο «νάρκες» κατά τη πορεία της ζωής, οι οποίες μπορεί να ενεργοποιηθούν και να προκαλέσουν μια σοβαρή σωματοποίηση.

Η έννοια «το παιδί μέσα στον ενήλικα» ανήκει στο Φερέντσι, ο οποίος συνεχίζοντας το φροϋδικό έργο, εμβάθυνε στην σημασία της ενεργής παρουσίας του βρεφικού-παιδικού μέσα στον ενήλικα. Ακόμα περισσότερο έλεγε ότι «ξύστε τον ενήλικα και εκεί θα βρείτε το παιδί» (Transfert et introjection, 1909, σελ. 114).

Στη ψυχοσωματική κλινική του ενήλικα θα ξαναβρούμε το τραυματισμένο ψυχικά παιδί, το «παιδικό σώμα» που υποφέρει και πράττει, το οποίο απευθύνεται πρωταρχικά στο μητρικό αντικείμενο. Αυτό το μεταβιβαστικό αίτημα είναι η βάση πάνω στην οποία θα εργασθεί ο αναλυτής, ο οποίος θα αναλάβει μια θέση και πράξη παρόμοια με αυτή της μητρικής λειτουργίας.

Στη σύγχρονη ψυχοσωματική οι εμπειρίες από την κλινική των παιδιών εμπλουτίζει την θεραπευτική αντιμετώπιση των ενηλίκων και αντιστρόφως, η κλινική των ενηλίκων εμπλουτίζει τη θεραπεία των παιδιών. Εντός του υποκειμένου «το παιδί» και «ο ενήλικας» είναι σε συνεχή ενορμητική αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Έτσι, στην πρώτη παρουσίαση της σημερινής Ημερίδας του ΙΨΣΑ θα συζητηθούν θέματα της ψυχοσωματικής του παιδιού και στο στρογγυλό τραπέζι της ψυχοσωματικής του παιδιού μέσα στον ενήλικα.

Φώτης Μπόμπος